Ч. 55 (13.956). Львів, вівторок 5. березня 1935. Poсztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504·060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вийшли з Берези Картуської на волю.

З ізоляційного табору в Березі Картуській звільнено 1. III. ц. р. 21 осіб. А саме:

Пов. Львів: Ласійчук, Лопатчак Роман, Верхівець Теодор.

Пов. Перемишляни: Демкович-Добрянський Антін, Романюк Антін.

Пов. Жовква: Березюк Іван (53-літній селянин), Кукіль Микола, Сушко Степан.

Пов. Сокаль: Бойко Іван, Климів Гриць, Бошук Петро, Небожук Теодор, Ваврук С.

Пов. Стрий: Тимчій Володимир.

Пов. Березів: Поливка Володимир

Волинь: Воробець Тарас, Дзюмюк Іван, Епик Микола, Дроздюк Захар, Бжеський Роман (римо-кат. і поляк).

Полісся: Михайлишин Дмитро.

Усі звільнені українці, крім Бжеського, котрого зрештою посуджено у приналежности до ОУН, і тому вислано до ізоляційного табору.

Тепер у таборі перебуває ще 79 осіб. З того українців 58, комуністів 16 (у тому 2 українців) і поляків 5.

Недавно перевели з Берези Картуської до окружних вязниць: у Львові Шухевича Романа і Янова Володимира, в Луцьку Куца Олександра.

Грецький уряд захитаний?

ПЕРЕГОВОРИ З ПОВСТАНЦЯМИ РОЗБИЛИСЬ.

АТЕНИ, ПАТ. Міністер війни ген. Кондиліс на переговори з повстанцями у Саляміні, які розбилися. Кружляють поголоски, що Венізельос видав відозву до населення Крети, щоби виступило збройно проти уряду.

ЗАВЗЯТІ БОЇ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Агенція Райтера подає ще такі подробиці бунту. По захопленні арсеналу воєнної маринарки у Перама залога збунтованого кружляка „Аверос“ вислала човни по повстанців, які почали акцію під проводом адмірала Деместі́ха. Повстанці усунули старшин, вірних урядові; тих, які протестували, повстанці арештували. Захопивши кружляк „Гелі“ і три торпедовці повстанці здобули перевагу над сухопутньою армією. Тяжкі гармати з кораблів почали обстрілювати артилерію на суші і тому дуже знищили місто Перама.

В Атенах дійшло до завзятих боїв по захопленні повстанцями касарень Евзонес. На поклик піддатися повстанці відповіли крісовими стрілами і гранатами. Тому урядові війська почали обстрілювати касарні та інші будинки, між іншими теж Акрополь. Бої тягнулися кілька годин. Вкінці урядові війська повели наступ на багнети і примусили повстанців піддатися.

УСПІХИ ПОВСТАНЦІВ.

БІЛГОРОД, 4. 3. ПАТ. Білгородський кореспондент „Пті Парізіен“ повідомляє, що становище грецького уряду захитане. На основі вісток з Атен положення в Греції таке: збунтована фльота сконцентрована на Креті, де перебуває Венізельос. Він є паном положення на Креті та інших менших островах, крім того у Сальоніках, Горішній Македонії і Тракії.

Революційними військами на Креті проводить полк. Цеманакіс. Збунтовані війська ушкодили військові літаки, які прилетіли бомбардувати збунтовані кораблі.

У Білгороді слідкують зі зацікавленням за розвитком революції у Греції і побоюються приходу до влади Венізельоса. Він був противником балканського пакту і домагався цілої низки змін у справі кордонів Альбанії.

ГЕН. ПЛАСТІРАС ВИЇХАВ З КАНН.

КАННИ, 4. 3. ПАТ. Ген. Пластірас покинув вчора готель, в якому мешкав і цілий день не вертався. Тому що генерал залишив у готелі свої річи, здогадуються, що не виїхав до Франції, але до сусіднього міста.

ПОВОРОТ ГИДРОПЛЯНІВ.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє з Атен, що гидроплями, які уряд вислав з приказом збомбардувати збунтовані воєнні кораблі, вернулись до Атен. Урядовий комунікат каже, що одна бомба поцілила в кружляк „Аверос“. Летуни доглянули на кораблі пожежу.

ВЕНІЗЕЛЬОС НА ЧОЛІ ПОВСТАНЦІВ.

ПАРИЖ, 4. 3. ПАТ. Авас повідомляє, що Венізельос станув на чолі повстанців.

ДОБРОВОЛЬЦІ ДО БОРОТЬБИ З ПОВСТАНЦЯМИ.

АТЕНИ, 4. 3. ПАТ. Грецька телеграфічна агенція повідомляє: Літаки напали на два збунтовані торпедовці недалеко острова Кітери і почали їх бомбардувати. Який вислід боротьби покищо невідомо. До урядового війська зголошуються масово добровольці. Уряд дістає з усіх сторін телеграми зі заявами довіря. На Еґейських островах спокійно.

ПОВСТАННЯ БЕЗПОЩАДНО ЗДАВЛЯТЬ.

АТЕНИ, 4. 3. ПАТ. Премієр Цалдаріс заявив журналістам, що уряд здавить повстання безпощадно. Венізельос подабає на героя розбійників. Повстання поширилось на Креті і захопило частинно фльоту та армію. Уряд покликав до війська резервістів. Нині закінчать направу сімох воєнних кораблів, які ушкодили повстанці підчас боїв коло Саляміни.

ЗБОМБАРДУВАЛИ ДІМ ВЕНІЗЕЛЬОСА.

АТЕНИ, 4. 3. ПАТ. Кандія є єдиним містом на Креті, з яким уряд вдержує ще звязки. В Атенах спокій. Щоденник „Врадіні“ пише, що літаки збомбардували на Креті віллю Венізельоса. Літаки, які вилетіли бомбардувати збунтовані кораблі, мусіли вернутись, бо лютує буря. Рада міністрів радить безупинно.

БОМБАРДУВАННЯ КОРАБЛІВ.

АТЕНИ, 4. 3. ПАТ. Літаки в погоні за збунтованими кораблями, які відїхали до Крети, скинули багато бомб і заподіяли великі шкоди. Між залогою кораблів переполох. Найбільше ушкоджений корабель „Аверос“.

ШТУРМ ДО КАСАРЕНЬ.

До касарень, які захопили повстанці, віхав танк, який ушкодили повстанці гарматніми вистрілами. Тоді урядові війська почали обстрілювати касарні з гармат, стріляючи у вікна. По довшій стрілянині збунтовані відділи піддалися.

ДО ОБОРОНИ.

З ПРИВОДУ НАРАД НАРОДНЬОГО КОМІТЕТУ.

Львів, 4. березня 1935.

На іншому місці подаємо коротеньке звідомлення з нарад Народнього Комітету Укр. Національно-Демократичного Обєднання, що відбулися у Львові дня 2. березня. Тут хочемо спинитися на тому, що виповнило зміст нарад і що надало їм питоме політичне обличчя. А це обличчя надала їм дискусія над теперішнім політичним положенням українського народу в Польщі. І тому нашим бажанням є схопити і підсумувати з дискусії те істотне, що було в ній домінантним.

Останні події на терені польських законодатних установ, зокрема промова міністра Косцялковського з 14. лютого ц. р. були вихідною точкою дискусії. Щоби оцінити належно цю промову та зрозуміти її мотиви, треба було занятися поважно аналізою польської політики у відношенні до українців у Польщі з одної сторони й аналізою нашої політики від 1920 р. по нинішній день. Ця аналіза була дуже цікава і поважна.

Відроджена Польща від початків свого іствування по нинішній день намагається надати своїй державі суто національний польський характер. Найвідповідальніші керманичі польської офіціяльної політики змагали до того в ріжних часах ріжними шляхами. Перед 1926 р. йшло вкорочування українських національних прав і здобутків при допомозі спеціяльно придумуваних проти нас законів і виконавчих розпорядків до них. По 1926 р. нічо не змінилось. Старі закони хієно-пястівського виробу лишилися в силі, а крім того ендецькі політичні тенденції у напрямі нищення чужонаціональних елементів у Польщі ще скріпилися, дарма, що під іншою, бо санаційною, а тепер бебістичною вивіскою. Вони кріпли щораз більше з дня на день і в практиці довели до того, що ціле українське зорганізоване життя опинилося в кліщах всебічного наступу з польської сторони. Воно стало тереном, на якому останнє переможне слово мав би мати польський етатизм. Словом, польська держава намагається стати не тільки висловником наших потреб, але й арбітром доцільности чи недоцільности тієї чи іншої ділянки нашої зорганізованої національної праці і навіть наших національних аспірацій.

Для тієї політики стало важним і міродайним не те, чого хоче, чого бажає і до чого змагає український нац. організм, а те, чого хоче і до чого змагає в українській справі польська навіть не державна а національна рація. А вона як відомо, змагає до повної національної нівеляції українського народу в свою користь. Для нас зовсім ясно, що таке завдання непосильне для поляків. Воно непосильне не тільки з історичних і політичних причин, але неможливе і з чисто практичних причин. Але над тим ми не думаємо спинятися на цьому місці.

Коли звернемо очі на чисто політичний відтинок польсько-українських взаємин у Польщі, то прийдемо до дуже цікавих і повчаючих висновків. Перш за все в них дуже багато історичних аналогій, але ними теж не будемо займатися, бо

на це не дозволяють нам ні розміри статті ні вгорі вислвлена тема. Пригадаймо собі деякі факти.

До 14. березня 1923. р. поляки робили все можливе, щоби добути від Ради Амбасадорів суверенні права над Сх. Галичиною. Для тієї цілі вони без нашої волі і всупереч їй ухвалили відомий закон з 26. вересня 1922. р. про т. зв. воєвідську автономію і про заснування українського університету. Українці вели тоді політику повної негації супроти Польщі. По 14-тім березня 1923. р. поляки все забули і навіть те зобовязання, яке приняли актом з 14. березня 1923. р. відразу поставили в практичній політиці супроти українців під знак запиту. За кілька років взагалі стали на становищі, що ніяких окремих зобовязань супроти українського народу вони не мають. Тепер вони вже пішли так далеко, що все наше національне життя хочуть зетатизувати в усяких мішаних, реґіональних організаціях.

Наша політика по 14. березня 1923. р. стала наскрізь декляративною. Вона довгий час носила на собі тавро страшного удару, яким був цей міжнародній акт. Прийшло помітне розпорошення сил, яке тривало до 1925. р., коли то повстало Українське Національно-Демократичне Обєднання, яке було широко закроєною консолідацією національних сил. Воно виписало на своїх праворах великі гасла національного самоозначення та взяло на себе важкий обовязок національного проводу в незвичайно складних обставинах польської дійсности. Всю увагу звернуло тоді на організаційну працю в усіх ділянках національного життя. Та праця закріпилася і прийнялася. Вона дала незвичайні результати. Але попри органічну роботу та її здобутки мусіла йти і політична боротьба. І вона йшла. Край покрився сіткою політичних організацій. У 1928. р. прийшли перші вибори, в яких українське населення взяло масову участь.

Наші представники ввійшли до польських законодатних установ і там проголосили свою правно-державну декларацію. І цікаве, що доки українська національна політика в Польщі мала назовні чисто декляративний характер, доки вона не висувала ніякої позитивної програми на розвязку українського питання в Польщі, доти польські відповідальні політичні чинники не денервувались нею, але навпаки, використовували її для своїх потреб. Перед світом і перед собою вони виправдували тоді нею свої протиукраїнські потягнення чи то в законодавстві чи у вкорочуванні прав, або ліквідуванні деяких українських національних здобутків. При всяких нагодах заявляли, що вони, мовляв, хочуть налагоджати польсько-українські взаємини в дусі своїх міжнародніх зобовязань, еле, але українці того не хочуть.

Польсько-українські взаємини, точніше польська політика супроти українців спричинила появу ще одного чинника на польсько-українському горизонті, а саме українського революційного і терористичного чинника. За всі вчинки того чинника польська політика почала обкладати відповідальністю всі українські леґальні організації, зокрема зорґанізовані політичні чинники.

Колиж українська національна політика, репрезентована і ведена передовсім найбільшою нашою політичною організацією, Українським Національно-Демократичним Обєднанням, вступила на шлях політичного реалізму і висунула позитивну програму розвязки української проблеми в Польщі, тоді стала вона в очах польських відповідальних чинників зненавидженою, нетерпимою і небажаною. Для польської правлячої еліти було краще і вигідніше мати до діла із непримиримими гаслами українського національного екстремізму ніж з позитивними вимогами реальної програми українських леґальних чинників. З екстремістами можна боротись усякими засобами, а передовсім безоглядними репресіями і можна ставити їх у потребі поза закон. У боротьбі з ними можна звернутись навіть на такий засіб, як пацифікація чи табор відокремлення. Зате з великим українським національним табором, що веде конструктивну працю, що веде її леґально, що не тільки відсепарувується від політичного екстремізму та підпольного революційного світа, але й виповідає йому безоглядну боротьбу і переводить її в життя, — з таким українським національним табором важче дати собі раду. Його не можна ні замкнути в ізоляційному таборі ні спацифікувати. Його домагання реальні і його праця в терені позитивна.

Тому позитивну програму цього табору іґнорується, його вибраних представників дискваліфікується та намагається посіяти недовіря між них і населення. Тут польська політика посувається так далеко, що не вагається присвоювати собі гасла деяких українських демагогів (виключених за несубординацію з рядів зорґанізованих українських політичних партій) про те, що зорґанізовані українські політичні партії, це, мовляв, погасаючий світ, що правдивими репрезентантами настроїв і волі українського населення будуть нові люди. Які? Ясно, що не ті, які виключені з тої чи іншої партії, подають себе за єдиних репрезентантів українського населення та обкидають болотом партії, у яких ще вчора жирували на свому опозиційному становищі, але ті, які згодяться бути наймитами польської політики. Словом, польська політика потребує на українському відтинку тільки двох елементів, а саме, екстремістів-революціонерів, які дають їй у руки атути для систематичної ліквідації зорґанізованих форм національного українського життя, його здобутків і набутих прав і зовсім узалежнених від неї, поємних людей, які з наказу будуть давати апробату на все те, що робитиме польська політика і будуть перед світом складати заяви, що українцям у Польщі найкраще. Таких ми вже бачили у першому польському соймі з 1922. р. (Ільків і товариші), таких ми бачимо і тепер на Волині (Певний і тов.).

Ясно, що незалежні українські політичні чинники, які стоять на сторожі українських національних аспірацій і національної української гідности ніколи не дадуть себе зіпхнути зі свого становища і ніколи не закинуть тієї політичної боротьби, яку вели і ведуть. Вони теж не відійдуть ніколи в підпілля, ні не дозволять звести народу до ролі наймита. Вони висунули позитивну програму праці і політичної леґальної боротьби в Польщі і з неї не зійдуть.

Нема сумніву, що все чесне і гідне в українському народі підтримає українських незалежних політиків у їхніх змаганнях і дасть належну відправу всяким стороннім зазіханням та посяганням по душу українського народу. Найкращою і найгіднішою відповіддю на виявлені й унеглядненi наміри польської політики супроти українського народу може бути тільки найширше закроєна і переведена в життя консолідація національних сил в оборонних цілях.

Зокрема всі члени Українського Національно-Демократичного Обєднання обовязані тепер виявити якнайбільше активности і працездатности в організації партійних лав, у приєднуванні нових членів і в праці над скріпленням національної відпорности та оборонноздатности. Це саме й стало підсумком дискусії Народнього Комітету з дня 2. березня.

Наради Народнього Комітету.

В суботу, 2-го березня, цілий день радив Народній Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання. У єрархії партійних установ УНДО це найвища по Народньому Зїзді (партійному конґресі) установа партії. У нарадах Народнього Комітету беруть участь згідно з постановами орґанізаційного статуту партії делеґати місцевих партійних орґанізацій із цілого краю.

В суботу взяло участь у нарадах 85 делеґатів з краю. Вони репрезентували 43 партійні орґанізації, а саме: 1) Броди, 2) Луцьк, 3) Жовкву, 4) Рівне, 5) Копичинці, 6) Надвірну, 7) Самбір, 8) Калуш, 9) Мостиська, 10) Стрий, 11) Борщів, 12) Коломию, 13) Жидачів, 14) Золочів, 15) Бучач, 16) Рудки, 17) Тернопіль, 18) Краковець, 19) Перемишль, 20) Дрогобич, 21) Скалат, 22) Раву Руську, 23) Старий Самбір, 24) Львів-повіт 25) Львів-місто, 26) Перемишляни, 27) Бібрку, 28) Комарно, 29) Радехів, 30) Лісько, 31) Рогатин, 32) Збараж, 33) Сколе, 34) Сокаль, 35) Долину, 36) Теребовлю, 37) Підгайці, 38) Городок, 39) Камінку Стр., 40) Винники, 41) Щирець, 42) Яблонів, 43) Гусятин. З чисто техн. причин не прибули делеґати від деяких більших парт. організацій як із Бережан, Станиславова та Городенки. Слід підкреслити, що участь місцевих орґанізацій у цьогорічному Народньому Комітеті була значно більша ніж минулого року.

Наради започаткував обширним рефератом голова партії і Парл. Репрезентації пос. д-р Дмитро Левицький. Він дав звідомлення с політичної діяльности Партійного Проводу і Парляментарної Репрезентації за минулий рік (останні наради Народн. Комітету відбулися 1. січня 1934. р.). Крім того докладно обговорив і всесторонно освітлив теперішню політичну констеляцію та положення українського народу в Польщі. Його реферат доповнив ред. Мудрий.

Над цими рефератами виявилась довга дискусія, що тривала 7 годин. У ній брало участь 26 промовців. Вислідом дискусії є ухвалені резолюції, текст яких оголосимо завтра. Тут зазначимо лише, що Народній Комітет приняв одноголосно до відома звідомлення із діяльности Партійного Проводу і Парляментарної Репрезентації та висловив їм однодушно не тільки повне довіря, але й признання за незвичайно важку і відповідальну працю.

Другою точкою нарад була справа Українського Національного Конґресу. Інформаційний реферат про підготовчі праці до Конґресу виголосив пос. д-р Любомир Макарушка. Дискусія в цій справі виявила дуже велике зацікавлення і щире захоплення консолідацією національних українських зорґанізованих сил, яку символізує Конґрес для здійснювання великих загальнонаціональних завдань. Нарада приняла в справі Конґресу окрему резолюцію, яку теж оголосимо завтра.

На нарадах бачили ми інтеліґентів, священиків, селян, робітників і ремісників. Усі вони брали живу участь у дискусії над найважнішою точкою нарад, а саме, над розглядом і оцінкою теперішнього положення нашого народу в Польщі. Рівень дискусії був високий, трактування найскладніших справ поважне і гідне, повне почуття відповідальности. Цілий хід нарад свідчив про політичне вироблення та глибоке розуміння політичних справ серед усіх учасників. Особливо приємними і будуючими були виступи делеґатів-селян. **Їхні промови, безпосередні, глибоко відчуті були предметом загального подиву. Подивлялося в них не тільки що безпосередність і щирість, але передовсім політичний розум, орієнтацію в ході подій та здорову льоґіку в оцінці політичних явищ.** Ці селянські делеґати були репрезентантами того найціннішого в нашому народі елементу, який зовемо конструктивним, будуючим і творчим і на який ми надіємося.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

Ахілева пята большевицької армії.

ФРАНЦУСЬКИЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ ПРО ЧЕРВОНУ АРМІЮ.

Французький генеральний штаб видав такий осуд про теперішній стан червоної армії на домагання французького уряду, який розглядав користи з військового союзу між Францією і СССР.

Большевицький уряд має добре зорґанізовану і боєздатну армію, якої нормальний стан сягає 1.300.000 до 1.500.000 вояків. Озброєння армії складається з 5.000 нових гармат і 3.000 панцирок, які відповідають вимогам найновішої воєнної техніки. Одначе головна сила большевицького уряду спирається на воєннім летунстві, яке складається з 4.000 літаків найновішої конструкції і 50.000 вишколених летунів. Словом загальне озброєння червоної армії означив генеральний штаб як дуже добре. СССР має теж воєнний промисл, який добре розвивається і може заспокоїти потреби війська. Цього не можна сказати про загальний промисл. Одначе найбільше клопоту наганяє большевицькому урядові розпучливий стан комунікації і засобів транспорту. Большевицький уряд робить в останніх часах усі заходи, щоби направити це лихо. Але генеральний штаб сумнівається, чи большевицькому урядові вдасться направити руїну комунікації. Тому начальна команда червоної армії звертає в останніх часах найбільшу увагу на будову шос для самоходів. Їх є вже доволі багато і находяться в доброму стані, бо ці шляхи будують згідно з вимогами стратеґії. Одначе при велитенських просторах СССР шоси для самоходів ніяк не заступлять зруйнованих залізничих шляхів. Тому дуже важко буде розвязати проблему швидкої мобілізації збройних сил СССР

Димісія мадярського уряду.

БУДАПЕШТ, 4. 3. ПАТ. На засіданні ради міністрів уряд рішив уступити. Кілька хвилин перед 11-ою год. прем. Ґембеш пішов до реґента Гортія і зголосив димісію уряду. Про причини димісії покищо нема ясних вістей. Політичні кола переконані, що причиною димісії уряду була політична боротьба за реформу виборчої ордінації та особисті непорозуміння.

З польської преси.

К. Закшевський про галицьке москвофільство.

У львівському тижневику „Нове Часи" з 3. т. м. находимо п. н. „Галицьке москвофільство" статтю К. Закшевського, яка бере в оборону польський уряд і польське громадянство перед українськими закидами штучного підтримування галицьких москвофільських могікан. Треба признати, що рівень тої статті поважний, і тон пристойний і зміст такий, який годиться до безпристрасної спокійної дискусії.

Правильно автор стверджує, що в масі український (той, що зове себе ще „руским") селянин і міщанин, який бере участь у „тазергофських святах", москвофілом **не** є. Правильно теж автор відріжнює старе галицьке москвофільство передвоєнних часів з українською **політичною** москвофільською течією, якої вістря гостро протипольське: це аксіома, якої ніхто з нас не оспорює, та про що була вже нераз широко мова на сторінках української преси. Зате автор робить дві основні помилки, коли доказує тезу, що українці не мають права, ідентифікуючи „старорусинів" з москвофілами.

Отже передусім цілком схиблений аргумент про політичну традицію москвофілів, що „сягає святоюрців в 1848 р." Саме Головна Руська Рада у своєму першому маніфесті з 1848 року стала на виразному **національному протиросійському** становищі, покликуючись на членство „16-ти міліонового народу". Прапором Гал. Руської Ради був жовто-блакитний прапор і про ніякий москвофільський рух не було тоді мови: саме тоді панувала найповніша національно-політична єдність галицьких українців (русинів). Про перші прояви галицького москвофільства можна казати щойно від „Зорі Галицької" в 50 рр., але перше виразніше оформлювання москвофільства прийшло щойно з виступами Дідицького у „Слові" в 60 рр. Знаємо також чейже, що первісним джерелом тих москвофільських виступів були вимоги місцевої політичної **тактики** і що втрималося те москвофільство, перетворюючись уже в цілу течію, щойно тоді, коли ту тактику Дідицького використали російські чинники для своїх цілей. Тому про ніяку органічну й природну традицію галицького москвофільства не може бути мови. Таку саму помилку робить автор, коли спорадичне прихильне становище деяких галицьких сел до військ ген. Пашкевича, що перемашеровували на Угорщину здавлювати тамошню революцію, вважає доказом масових москвофільських настроїв населення. Треба вдуматися у ті часи, — ще найсвіжішого кріпацтва, найбільшої нужди населення, та з другого боку — подиктованої згори вимогами російського великодержавницького інтересу, свідомо-людяної поведінки тих московських військ у Галичині. Небезпечним взагалі буває всяке того рода ґенералізування випадків: коли пригадаємо нпр. що деякі польські пані обкидували на вул. Академічній чи на Ринку російські війська у Львові в 1914 році квітами і що Ст. Ґрабський вислугувався гр. Бобрінському, то в того ще не виходить, що **всі** поляки зраділи з приходом москалів і що вони щирі москвофіли!...

Що торкається ролі греко-католицьких духовників на Холмщині, то відсилаємо автора до статтей д-ра М. Андрусяка, що перевів на цю тему полеміку з п. Лубенським на сторінках „Бюлетину П.-У".

Вкінці найбільший промах автора, це повне промовчання факту, що чейже ті „русини" чи „старорусини", яких автор боронить перед закидом москвофільства, гуртуються в організації, яка **явно і славно проголошує „єдінство русскаво народа"**; що тільки кілька тижнів тому **відбувся конгрес** тої організації у Львові; що найповніший звіт з того конгресу появився російською мовою у російській газеті „Русскій Голос"; що **пресовими органами тої організації є той сам російський „неділимський" часопис і виразно русофільсько-комунізуюча „Земля і Воля"** і що навіть особисто той промінентний „русин" о. Яворський на тому останньому партійному зїзді РСО **деклярував свою вірність офіціяльній ідеольоґії РСО про „єдінство народа", „русскую культуру" і т. д.!!** Це факти з нинішнього дня і ніякі вчені теорії тут нічого не поможуть..

Ідеольоґія „Батьківщини" — це „наша, польська ідеольоґія табору марш. Пілсудського..."

Ну, слава Богу, дочекався врешті Дмитро Паліїв справжнього зрозуміння і щирої подяки за свою жертвенну діяльність бодай з одної сторони. Не може вже нарікати на людську невдячність, — хоч пізно, але нагорода всетаки прийшла. Щоправда, нагорода ще дуже скромна, але дасть Біг, цей перший голос признання зверне увагу на заслуги того діяча і у „вищих сферах" та може редактор „Перемоги" й „Батьківщини" попаде на лісту тих „нових" і „молодих", які мають вкоротці прийти, як бажані „представники" українського (руского) народу. Ось у згаданому вже вище тижневику „Нове Часи", органі д-ра Вацлава Мейбавма, колишнього головного редактора ендецького „Слова Польського", нині 101-процентового санатора і пілсудчика, чільного представника „4-ої Бриґади" у львівській міській раді, в числі з 3. т. м., 2 стор., 1 шпальта, читаємо буквально:

„...Ще багато більше безоглядно українські політичні ідеали осуджує „Батьківщина", орган б. посла Палієва. Згідно з тим часописом виступ УНДО-а в соймі був „безприкладний". **Провід УНД-а складається „з політиків, нездібних до ніякої особистої жертви, трусів і політичних крамарів".** „Українське партійництво веде подвійну політику катастроф: внутрі і назовні". Згідно з „Батьківщиною" „продовжування політики партій і парцелювання українського народу на партії є шкідливе і вимагає внутрішньої конституції, опертої на одному проводі, за яким стоялиб зорганізовані маси". Цей постулят висуває названий орган „з уваги на засадничі зміни, які повстали в понятгю суті національности і супроти змін, які зайшли у польській державі" (ці цитати з „Батьківщини" подаємо у буквальному перекладі з польського тексту за названим польським часописом, тому можливі маленькі словесні ріжниці, які проте не мають ніякого сутнього значіння. — Прим. Ред.).

Коли мова йде про неґативну сторінку постуляту „Батьківщини", (пишуть „Нове Часи"), **то можемо йому лише заплескати. Цеж прецінь наша польська ідеольоґія табору маршала Пілсудського, яку приймає і поручає до наслідування серед українців п. Паліїв: нищити партійництво.** Справді, бажаємо вищити і нищимо партійництво не тільки польське, але всяке, отже також українське. Однак альоґічною і незрозумілою є вимога творити якийсь тотальний політичний провід українців у Польщі на підставі „внутрішньої конституції". Бо вже в самому постуляті визнавців „тотальної держави", до яких належить група б. посла Палієва, істнує суперечність. **Коли п. Паліїв признає ідеольоґію тотальної держави, то мусить** послідовно признавати [illegible] одностайного і одного політичного проводу в польській державі. А такий провід, знову згідно з з ідеєю тотальної держави, може належати в **Польщі і належить тільки до польської держави, до його уряду, що кермує державним інтересом...**"

— Ясно і зрозуміло. Маємо враження, що при такому палкому зрозумінні для „неґативної сторінки" „ідеольоґії" п. Палієва і її одноЗгідности з ідеольоґією табору марш. Пілсудського, швидко дійде й до порозуміння щодо „позитивної сторінки" обох ідеольоґій. Тим більше, що п. Мейбавм пояснює п. Палієву його, Палієва, ідеольоґію, справді льоґічно і переконує його про ті льоґічні висновки, до яких повинен редактор „Батьківщини" дійти. Хай здорово до них доходить...

Програма „практично непредестинована до реалізації".

На критичні уваги „Діла" про статтю ред. Бончковського п. н. „Підстави розвязки української проблеми в Польщі", відповів „Бюлетин Польсько-Український" полемічними замітками („Ділові" у відповіді". „Б. П.-У.," ч. 9.), які чомусь то вражають подевервуванням їх автора: він кидає навіть відливі, особисто-образливі шпильки під адресою нашого редакційного референта польської преси!

Тимчасом можна деякі речі устійнити спокійно, без нарежування на шкоду своїх нервів. Отож здається нам, що „Бюлетин П.-У." має до нас жаль, що ми, скептично висловлюючись про деякі тези згаданої програмової його статті, не вивчилися передтим її напамять і проґавили суттєві моменти, скриті в кількох рядках чи навіть словах обємистого елаборату. Нпр. на наш замітє, що п. Бончковський легковажить собі політичні українські аспірації та зводить їх лише на культурницьку та економічну площину, чуємо відповідь, що на стор. 75 находяться три рядки, в яких сказано, що українцям слід дати відсоткову участь „у державній апаратурі разом з допущенням їх на в с і становища..." Чи не краще булоб деяким н а й б і л ь ш с у т т є в и м с п р а в а м присвятити у програмовій статті більш ніж три рядки з одним підкресленим словом?!

Безпідставна теж претенсія до нас, що ми з найбільшою неохотою ставимося до теорії про омніпотенцію держави, як єдиного чинника українського культурно-економічного задовілля. Та наша нехіть диктована саме почуттям найбільшого реалізму. Не будемо вже суперечитися за слова: що більше реальне, чи гасло територіяльної автономії, чи теорія п. Бончковського, щодо якої він сам каже, що залишає на боці питання, чи вона є „практично предестинована до реалізації". Але саме з практичного погляду вона, та теорія, у своїх можливостях для нас, українців, дуже небезпечна. Бо наш болюче практичний досвід у Польщі вчить, що такі теорії, які складаються з двох частин, бувають чудово реалізовані — у своїй першій частині. Так було нпр. з утраквістичним законом: благодати, які з того закону мали дістати польські діти — дістали вони з надатком, зате благодати української дітвори... Маємо слушну причину боятися, щоб з „омніпотенції і задовілля" не була реалізована лише перша частина, з залишенням другої ад календас грекас.

Твердимо теж, що допущення українців до політичної адміністрації та взагалі відповідальних становищ, це не є лише справа амбіції, чи маніфестаційних деклярацій, але практична передумова „культурного і господарського задовілля": бо ніколи до такого задовілля українці в Польщі не дійдуть, коли р е а л і з а ц і я їх культурницьких і господарських вимог не буде залежати б е з п о с е р е д н ь о від урядовців-українців, або коли українці не будуть мати контролі над виконавцями закону. І тому те суто практичне знання відносин, знання польської державно-адміністраційної дійсности каже нам висувати вимогу територіяльної автономії перед вимогу, яку ставить п. Бончковський.

Не розуміємо теж кпин з терміну „український нарід у Польщі". Здається нам, що може не треба нас учити, де живе український нарід, скільки є його на світі і т. п. інші тайни, які для польських „українологів" перестали бути тайнами [illegible] досить давно. Здається нам, що коли [illegible] національний колектив замешкує [illegible] масою суцільну територію, то незалежно від свого органічного звязку з одноnaціональним колективом поза своїми державними кордонами, — має право називати себе народом... Тим більше, що роля, яку відіграла в житті української нації її галицька вітка, не належить до другорядних...

В усякому разі, „Відповідь „Ділові" „Бюлетину П.-У." стоїть на багато нижчому рівні, ніж первісна стаття, яку та відповідь боронить: з тією статтею можна і треба полемізувати, а в тій відповіді находяться нотки, які всяку дискусію роблять надзвичайно важкою.

Стаття п. Ст. Лося.

У тому самому числі „Бюлетину" находимо обширну статтю п. Ст. Лося про безвиглядність асиміляційних метод і другу частину статті О. Бончковського. Зреферуємо їх черговим разом.

Перший український університетський вечір у Нюйорку.

НЮ-ЙОРК, 15. лютого. (Вл. кор.). Під опікою Просвітного Соціольогічного Клюбу університету Ню-Йорк і заходами українського студентського кружка цьогож клюбу відбувся в залі педагогічного інституту тогож університету при Вашингтон Плейз у Ню-Йорку в середу вечором перший український університетський вечір з ріжнородною, але добірною програмою. Орхестра смичкова Мих. Гайворонського відограла три точки композиций самого Гайворонського на народніх мотивах під диригентурою студента університету Ню-Йорк, Степана Марусевича. Учні школи Василя Авраменка й пані Авраменкова запродукували українські народні танки, а сестра Северина впровадила нову точку, іменно запрезентувала українську народню ношу з ріжних земель України на живих 11 моделях. Молода сопраністка, голова українського студентського кружка, панна Анна Максимців, відспівала низку українських пісень при фортепяновім дострою п. Штембера, а панна Ольга Голубович відограла низку мельодій на скрипці. Все те йшло гладко й уміло наче в калейдоскопі на велике вдоволення публики, зложеної в одній третій частині із студентів та професорів університету, а в двох третинах української імміграції та молоді українського роду.

До удачного виведення програми причинилася багато студ. М. Кусій, що поінформувала слухачів коротким а дуже ядерним рефератом про український край і нарід, а опісля проголошувала кожну точку і додавала відповідні пояснення — очевидно все в англійській мові, але з додатком українських слів, де потреба цього вимагала. Перегляд українських костюмів порівнала вона з виставою американської моди („фешен шов") і це слово вже принялося між нашою молодю.

Вечір отворила предсідниця Соціольогічного Клюбу панна Моріел Парлямент, а доповнила інформаціями про задачі Клюбу панна Джін Сіфер, скарбничка організації.

Для доповнення свята український студентський кружок постарався за дозвіл на улаштування вистави українського мистецтва в одній з кімнат студентського дому. Експонати відступив Союз Українок Америки. Це є в більшій частині з шикаґівської вистави. Перший університетський український вечір в Ню-Йорку треба вважати за великий успіх у змаганнях української громади заінтересувати американську публику українським народнім мистецтвом. Галя була виповнена по береги, а це вказує на популярність нашої справи.

—o—

Московщина загрожена від півночі.

(УП — Рига.) З розвитком модерної пароплавної техніки значно посилилась також спроба провести морську дорогу із заходу на схід через Північно-Ледове Море. Як відомо, майже весь беріг того моря, довгий на 30.000 кільометрів, находиться під владою Совітів. В новіших часах вони пробують використати це побережя для господарських цілей, заставляючи до цього міліони вигнанців на таборах на далекій півночі. Задля цього створено й головну управу північноморських шляхів. Та не лише господарські інтереси тягнуть Московщину на північ. Численні летунські експедиції на північ, деякі вдачні, деякі невдачні, як ось теперішня з летуном Голубовим, що застряг десь в тундрі, вказують, що звідтіль боїться Московщина наступу на свою територію. В рамах другої пятилітки розбудувала Московщина вже декілька ліній повітряного получення з північю. Саме розставлення тих ліній вказує, що при їх будові москалі кермуються стратеґічними, а не господарськими інтересами. Також ведуться спроби завести на тих лініях нічні лети. Пятилітка передбачує будову коло 5.000 нових летунських майданів і дальшу розбудову летунських получень в рамах загальної програми летунства. До того треба ще додати постійні водні получення спеціяльними кораблями через біло-морський канал. Тим пояснюється таємна справа невідомих летунів в північній Фінляндії, Швеції й Норвеґії. Москалі роблять все можливе, щоби пізніше поставити світ перед доконаний факт.

Московщина лицем до Індій.

(УП — Льондон.) Як відомо, Московщина в Середущій Азії підготовляє собі шлях до походу на Індії, розбудовуючи там дороги і залізниці в напрямі Індій та Афґаністану. Крім того Московщина розбудовує й повітряні получення літаками спеціяльно коло границь Індій. На те призначено десять значні грошеві суми і добрі літаки. Вихідною точкою є Ташкент. Звідтіль будується три нові лінії до Ош, Сталінбаду і Чарджу. Зі Сталінбаду розбудовується нова лінія на Памірську високорівню. Видно всім балачкам про розброєння та мировим заявам Московщина не дуже довіряє, хоча сама може більше зі всіх демонструє за миром. Але тим її демонстраціям перечуть наведені факти.

—o—

Москалі кольонізують Манджурію.

(УП — Париж.) Вся московсько-еміґр. преса заповнена оповіданнями про добре життя для московської еміґрації в Манджурії. Богато московських еміґрантів збирається виїздити туди на поселення. Манджурський уряд ставиться прихильно до всіх еміґрантів. Мають поселити москалів в прикордонній совітській границі смузі. Московські еміґранти, хоча досі ставились ворожо до Манджурії та Японії, в останньому часі змінили свої настрої, коли показалось, що скоро до якогось конфлікту між Совітами та Японією не прийде. Там, де червоні москалі відступають, білі наступають, щоби не випустити Манджурії зпід своїх впливів, що більше, щоби відвернути від Совітів небезпеку втрати східної Сибірі через посилення московського елементу в Манджурії. В цьому випадку прийдеться мабуть москалям стрінутись з досить сильним опором далеко-східних українців, які ще своїх позицій досі не здали і здавати не думають.

Вибори на місцях.

ВИБОРИ ДО ВОЛОСНОЇ РАДИ І ВОЛОСНОЇ УПРАВИ В КНІГИНИЧАХ

Хоч у волости Кніґиничі, пов. Рогатин, українське населення творить понад 80 прц. мешканців, то при дуже штудернім поділі на виборчі округи та створенні з кількадесятьох нових околичних мазурських кольоністів аж 4-ох (!) адміністраційних громад і прилученні тих громад до двох найбільших громад з чисто українським населенням, це дало вислід: **10 радних українців, 9 поляків і 1 жида.** Щодо партійної приналежности українських радних, то два з них зачисляються до УСРП., всі інші до УНДО. (з деякими відхилами).

Тому, що не було ніяких виглядів на одержання 11-го голосу, потрібного до вибору українця війта, наші радні пішли на компроміс з польською людовою партією. Українці зажадали для себе на 5-ох членів будучої управи 3 членів, а саме заступника війта і 2 лавників, лишаючи польській стороні війта й одного лавника. Компроміс цей в цілости переведено в діло і при виборах 28. II. ц. р. вибрано такий склад волосної управи: війт — поляк людовець, заступник — українець (УНДО), 1-ий лавник українець (УНДО), 2-ий лавник українець (УСРП), 3-ій лавник поляк людовець.

Зазначити треба, що найгірше списалась місц. українська інтеліґенція, бо з 3 інтеліґентів українців, які входили в склад волосної ради, два ввесь час передвиборчих нарад заявлялись за кандидатами старости, гр. Сцібор-Мархоцьким і проф. Венґлінським. Остаточно переміг т. зв. здоровий хлопський розум з вище поданим вислідом. Не зважаючи на те, що на вибори до Кніґинич зїхалась ціла фаланґа правительствених аґітаторів у ролі бувших громадських писарів та інших того роду „фахманів", українські виборці селяни держались дуже гарно.

На терені цілої волости Кніґиничі при громадських виборах не було ніде компромісів, крім одної громади Явче. **Радний.**

—o—

ОПОВІСТКА.

„Карпатія", Товариство Взаїмних обезпечень на життя у Львові, подає до відома, що на основі дозволу Міністра Скарбу приймає облігації 6 прц. „Позички Народової" на покриття премій від обезпечення під умовинами, устійненими розпорядком Міністра Скарбу з дня 21. липня 1934 р. Дз. Р. П. ч. 66, поз. 582. — Подрібні умовини приняття облігацій висилає Товариство на бажання інтересованих.

З відчитової салі.

З серії „Академічних вечорів". о. д-р Лев Глинка: „Католицька наука про державу". Саля „Бесіди", 3-го березня год. 6. веч.

Головні тези цього відчиту були такі:

Становище Католицької Церкви до держави як організаційної форми людського життя було завсіди позитивне, бо держава як така має своє джерело в Бозі, є установою природного права. Найбільше поширену теорію про початок держави на основі соціяльного контракту, що найвизначнішим представником її є Руссо, не можна історично доказати, ані правно сконструувати.

Католицька теза про початок держави авторитативно проголошена папою Львом XIII. в енцикліці з 1. XI. 1885, а саме, що початку держави як організ. форми людського життя треба шукати в Бозі Творцеві, що вивінував людську природу соціяльним нахилом, який приневолює людину жити в спільноті.

Хибні теорії про початок держави, як прим. теорія соціяльного контракту або перемоги сильнішого ведуть до хибних висновків, або до переціновування держави та її завдань до відомої осудженої Кат. Церквою та опрокиненої навіть численними світськими навіть некатолицькими теоретиками державного права, тези, що „держава є джерелом і початком всякого права" або до недоцінювання держави як організ. форми людського життя та її завдань до анархістичних струй, що ставлять собі за завдання знищити державу, як організ. форму людського життя, бо вона в понятті анархістів є чинником насилля над одиницею та причиною всього соціяльного лиха.

Держава це постійне обєднання людей на означеній території під одною найвищою владою для осягнення повного спільного дочасного добра. Суттєвими елементами поняття держави є населення чи народ, територія, незалежна влада.

Від поняття держави треба відріжнити поняття нації, бо нація — це етнічна індивідуальність народу, на яку складаються такі чинники, як спільне походження від одного племени, спільна мова, спільна традиція, спільна історія, спільні звичаї; нації не все відповідає політична індивідуальність держави, що її головним чинником є незалежна влада. Все таки в XX. ст. принцип національности є одним з головних юридичних та історичних чинників, що обєднює народ в означену індивідуальну політичну організацію — в означену державу; принцип національности при творенні держави признає теж Кат. Церква. Метою держави є повне дочасне спільне добро або іншими словами публичне добро спільноти. На думку цивілістів-теоретиків публичного права на ціль держави складаються три головні роди вартостей: матеріяльний добробут, культура, справедливість. Ті три роди дібр приймає й Кат. Церква як ціль держави з одним застереженням, щоб держава змагала до здійснення своєї повної цілі не в якийбудь спосіб, але в такий, що відповідає гідности людини та її надприродному призначенню.

Держава є спільнотою природною та завершеною себто спільнотою природно конечною та незалежною від ніякої іншої спільноти людської.

Державна влада як найвищий управний принцип порядку у спільноті згідно з кат. наукою походить від Бога.

Конкретні носії державної влади (державна влада) згідно з кат. наукою не походять безпосередньо від Бога; їх визначення до керми державою залежить від людських актів та існуючих в державі умовин та відбувається через народній вибір або захоплення влади в державах або дідичного насліддства в монархічнім устрою або воєнного підбою. Католицька наука має деякі свої застереження щодо влади, яку здобувають деякі меткі одиниці захватом та допускає її тільки у виняткових обставинах.

У католицькій науці суперечаються два погляди щодо безпосереднього підмету державної влади, а саме: 1) що безпосереднім підметом держав. влади є народ, який переливає її на

одну або більше осіб та який не може її перед часом відкликати. Визначена народом державна влада є правдивим невідкличним носієм державної влади; 2) що безпосереднім підметом державної влади є кожночасний її носій (цісар, король, князь, президент); він дістає свою владу безпосередньо з природного права, а не від народу, бо її народ не має і не може переливати на нікого; народ тільки виборами на народнім зібранні може визначити кандидата на носія держав. влади. Церква не заняла авторитативного становища ані до одної з тих двох теорій, тому католик може свобідно держатися одної або другої теорії.

Кат. Церква відкидає хибну теорію, що народ є джерелом і постійним носієм держав. влади, а найвищий орган держав. влади це тільки кожної хвилини відкличний урядовець народу. Щодо самого устрою держави та форми правління Кат. Церква не займає одностороннього становища, зате вважає всі три головні форми правління: монархічного, республиканського-аристократичного та республиканськo-демократичного рівно добрими, якщо вони є справедливими та відповідають характерові народу, або установам та традиціям предків і публичному добру.

Згідно з кат. наукою істнують три головні межі діяльности державної влади, а саме державна влада в своїй діяльности не повинна: 1) нарушувати природного права, 2) Божого позитивного права; 3) не повинна переступати границь природного порядку, який належить до сфери діяльности держави. Державна влада у своїй діяльності є вязана природним правом, Божим позитивним правом та своєї власної цілі; нарушуючи ті межі державна влада нарушує принцип законности держави.

У дискусії над відчитом забирали голос о. проф. Конрад, інсп. І. Копач, проф. К. Чехович і о. ректор Й. Сліпий.

Цим відчитом закінчився цьогорічний цикль відчитів Наукового Богословського Т-ва у Львові.

Нові совітські достойники.

На місце вбитого Кірова і помершого Куйбишева центральний екзекутивний комітет комуністичної партії покликав Шубрикова і Ґрадінського.

Бійки в Мексику.

МЕКСИК, 4. 3. ПАТ. Підчас маніфестації проти соціялістичної програми навчання дійшло до крівавих боїв з поліцією. Сім осіб убитих, 30 ранених.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— „Фіґаро" пише, що міністр маринарки предложить палаті послів проєкт будови нового кружляка великана місткости 35.000. Уряд запропонує теж будову другого кружляка такої самої величини з днем 1. січня 1936.

— Ґубернатор Мемелю Новакас їде на відпустку, з якої мабуть уже не вернеться на своє становище. Новакас ударемнив в 1933. р. переворот націонал-соціялістів і тому стягнув на себе ненависть німців.

— З Неаполю відплили до Месини два кораблі зі 630 вояками, военним матеріялом і самолетами. Кораблі пливуть до східної Африки.

— 300 делеґатів французької демократично-національної партії на конґресі домагались продовження перемиря між партіями.

— На бенкеті ґарібальдійців виголосив мін. Лаваль велику промову про значіння французько-італійського пакту для організації миру в Европі. Тепер ведуться переговори між державами у справі пакту для центральної Европи і пакту для східної Европи.

Збирайте датки і дарові книжки для заспокоєння духових потреб наших заточенців і шліть на адресу Т-ва „Просвіта" у Львові, Ринок 10.

Бійки у Парижі.

На площі Ріґоле дійшло до бійки між кольпортерами монархістичного часопису „Аксіон Франсез" і комуністичного „Юманіте". Дві особи ранені, поліція перевела арештування.

Гостра цензура в Сіямі.

СІНҐАПУР, 4. 3. ПАТ. Після уступлення короля завели строгу пресову цензуру. Телефонічна комунікація перервана. Ситуація в столиці в Банґкоку спокійна.

Заворушення в Греції.

КОНФЛІКТ МІЖ МОНАРХІСТАМИ І ДЕМОКРАТАМИ.

ЛЬОНДОН, 4. 3. ПАТ. Заворушення в Греції викликали живе зацікавлення. „Таймс" пише, що в останніх двох роках після невдалого державного перевороту ґен. Пластіраса загострився конфлікт між монархістами і демократами, який захопив теж армію і маринарку. Політика завжди відгравала велику ролю у війську. „Таймс" підкреслює великі заслуги Венізельоса для Греції, який після здавлення революції може опинитись знову на вигнанні.

ВОЄННІ СУДИ.

БЕРЛІН, 4. 3. ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Атен, що грецький уряд видав строгі розпорядки, щоб здавити бунт. Президент республики підписав розпорядок про введення военних судів і конфіскату майна повстанців. Уряд оголосив мобілізацію трьох річників. Влада арештувала багато прихильників Венізельоса, яких замкнули до спеціяльного концентраційного табору коло Теб, як заручників.

ЗАВЗЯТІ БОЇ В МАКЕДОНІЇ.

Югославянська телеґрафічна аґенція повідомляє з Атен, що головним осередком повстання є тепер східна Македонія, де йдуть завзяті бої. Залоги в Церес і Каваля перейшли до повстанців.

ПОГАСИЛИ МОРСЬКІ ЛІХТАРНІ.

САЛЬОНІКИ, 4. 3. ПАТ. Всі морські ліхтарні на македонськім побережі погасили минулої ночі, щоб утруднити комунікацію залогам збунтованих кораблів.

МАЛЬТА, 4. 3. ПАТ. Морська влада заперечує поголоски, буцім то до Греції відпливуть англійські военні кораблі у звязку з революцією.

ЗМІНА ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ?

ПАРИЖ, 4. 3. ПАТ. Французька преса подає обширні вістки про хід подій у Греції. „Пті Парізієн" пише, що грецький уряд хопився гострих репресій і змобілізував три річники сухопутнього війська і два річники маринарки. „Ле Матен" пише, що грецькі події можуть мати великий вплив на закордонну політику. Невідомо, що буде з балканським пактом, проти якого Венізельос вів завзяту кампанію.

ПАРИЖ, 4. 3. ПАТ. З Атен повідомляють, що визначні діячі, які стоять поза політичними партіями, зголосились до през. Заіміса, щоб припинити пролив крови.

Не буде зміни у політиці Мадярщини.

Новий уряд прем. Ґембеша.

БУДАПЕШТ, 4. 3. ПАТ. Реґент Горті приняв димісію і доручив прем. Ґембешові створити новий уряд. Премієр місію приняв і почав негайні переговори.

Мадярська телеграфічна аґенція повідомляє, що димісія уряду має на меті політичне замирення Мадярщини. Неспокій і політична непевність, що в останніх місяцях поширились між громадянством, принесли великі шкоди внутрішній і закордонній політиці Мадярщини. Димісія кабінету уможливить премієрові створити новий уряд, який запевнить ведення доцільної політики внутрі і за кордоном.

Після наради з членами нового уряду прем. Ґембеш устійнив такий склад уряду: Премієр і міністер гонведів — Ґембеш, міністер закордонних справ — Каня, міністер внутрішніх справ — Козма, міністер скарбу Фабіні (дотеперішній міністер торговлі), міністер торговлі — Борнеміс, міністер хліборобства — Дарані, міністер освіти — Гоман, міністер справ — Лазар.

До уряду ввійшли два нові міністри: внутрішніх справ — Козма, член вищої палати і начальний директор Мадярської Телеґрафічної Аґенції та торговлі Борнеміса. Оба вони є приятелями прем. Ґембеша. Новий уряд зложить присягу і відбуде перше засідання.

Прем. Ґембеш заявив співробітникові Мадярської Телеґрафічної Аґенції, що програма нового уряду не буде ріжнитися від політики дотеперішнього уряду. У закордонній політиці новий уряд піде на переговори з метою вдержати мир; у внутрішній політиці не буде ніяких змін.

Мешканева мораторія для безробітних.

ВАРШАВА, 4. 3. ПАТ. Рада міністрів продовжила до 30. вересня ц. р. мешканеву мораторію для безробітних, які займають одну, або дві кімнати.

Нова 200 міліонова позичка.

ВАРШАВА, 4. 3. ПАТ. Рада міністрів приняла в суботу 2. березня ц. р. проєкт закону, який уповажнює міністра скарбу розписати нову внутрішню позичку в квоті 200 міліонів золотих у золоті. У найближчих днях уряд перешле проєкт закону до сойму. Позичка призначена на розбудову комунікації, будівельного і водного руху та сплату і конверсію внутрішніх довгів держави. Позичку сплатять найпізніше до 50 років постепенним льосуванням облігацій. Крім постійних відсотків уряд може призначити теж премії.

Коли установлять премії відс. не перевищатимуть 3 прц. Капітал і відс. матимуть забезпеку рухомого і нерухомого майна держави. Купони будуть звільнені від податків від капіталів і рент. Облігації цієї позички матимуть права публичних паперів.

В найближчих днях уряд перешле до сойму проєкт новелі до закону про крізовий додаток від доходового податку. Підвишку цього податку платитимуть ті податники, яких річний дохід з платень перевищає 6.400 зол.

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Загальні Збори Українського Технічного Т-ва.

В неділю, 3. ц. м., як ми вчора коротко подали, відбуло У. Техн. Т-во у Львові свої річні Загальні Збори в приявности понад пів сотні членів. Отворив Збори голова Т-ва інж. *Осип Васюта*, згадуючи в першу чергу память померших у звітовому році членів, а саме інж. Альбіна Борщівського й інж. *Стефанкова*. Цю згадку вислухали присутні стоячи.

Секретарювання обняв інж. *Ковальчук*. На внесення інж. *Мельника* принято без читання протокол з попередніх Загальних Зборів.

Голова інж. *Васюта* здав обширний звіт з діяльности за минулий рік. Присутні довідались з нього між іншим, що число членів зросло у звітовому році, що Т-во виявляє дальше живу діяльність, працюючи при помочі ріжних своїх комісій і рефератур. Особливо важна під теперішню пору нашого інтенсивного господарського розвою є праця комісії розбудови українського промислу, яка проявилась між іншим діяльною участю у виставі українського промислу в Станиславові та збірковою акцією для оснування Пром. Банку. З фахових секцій найживіша була секція екон.-торговельна (експортовців).

Внутрішнє життя Т-ва зосереджувалося у домівці, де відбувались постійні щотижневі сходини загальні і секційні, здебільша з рефератами.

Відтак скарбник Т-ва д-р інж. *В. Лукашевський* зложив подрібний касовий звіт, обговорюючи рівночасно поодинокі позиції біляису та загальний матеріяльний стан Т-ва. Цей стан за останній рік покращав і довги Т-ва помітно зменшились. У. Т. Т. видає фаховий двомісячник „Технічні Вісти“, які розсилає своїм членам безплатно. Домівка, яку Т-во удержує, коштує місячно 100 зол. Це, як і згаданий журнал, є найважнішими позиціями, що обтяжують фонди Т-ва.

В дискусії вияснено деякі питання, звязані зі звітами. Відтак на внесення голови Контр. Комісії, інж. Дурбака (старш.) Збори ухвалили абсолюторію голові інж. Васюті і Раді за рік 1934. Під адресою уступаючого після 3-ох літ жертвенної праці голови інж. Васюти висказано багато слів признання і вдячности.

По короткій перерві вибрано головою Т-ва інж. *Василя Рижевського* через акламацію. Новий голова заняв місце при президіяльному столі і з нагоди вибору виголосив промову, торкаючись минулої і майбутньої діяльности Т-ва. Доповнено теж Раду новими членами на місце тих, що згідно зі статутом уступили. Ці члени є: *інж. Величко (вдруге), Ліськевич, Адамчук і Мацюрак.* Заступником вибрано інж. *Телепа.*

Контрольну Комісію залишено у давньому складі.

В дискусії над пляном праці і буджетом видвигнено цілу низку справ. Інж. *Дутка* (Станиславів) висказав бажання станисл. секції, щоб частину вкладок тамошніх членів призначено на потреби секції. Також порушено справу знижки вкладок, обему журналу, евент. заміни його на квартальник, справу домівки, відчитів, праці серед технічного доросту і серед робітників, справу банку і загалом розбудови українського промислу. Зокрема порушено справу безробіття і затруднювання фахових сил в українських установах, особливо кооперативних. У цій дискусії забирали голос інж. Мельник, Храпливий, Райтарівський, Дурбак (ст.), Дутка, Несторович, Рудик, Пастернак, Лукашевський, Васюта, Гавалко, Рижевський та інші.

В год. 2-ій попол. Збори закінчилися. Згадаємо тут ще, що попереднього дня увечорі відбулись товариські сходини членів у домівці Т-ва при вул. Костюшка 3.

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— **Ірина зі Сулимів і д-р Теодор Мисюка** складають замість повідомлень про своє вінчання, яке відбулося 2. березня 1935 р. в Станиславові 25 зол. на Рідну Школу, 25 зол. на Українських Інвалідів і 25 зол. на Шпиталь ім. Митрополита Шептицького у Львові. 1064

— **Свято відкриття вистави УСС. у Станиславові** відбулося в неділю 3. березня ц. р. в год. 12. полудне. Виставу відкрив голова виставового комітету д-р К. Воєвідка, що ширшим словами привітав присутнього на відкритті б. премієра д-ра Костя Левицького, б. кошового отамана УСС д-ра Никифора Гірняка, бувш. старшин Української Армії та всіх численно зібраних громадян. З черги ширшу промову виголосив д-р Никифор Гірняк, що спеціяльно спинився на звязках Станиславова з УСС. Після того давав пояснення до поодиноких експонатів д-р І. Іванець. Вистава заповіджена у Станиславові на три тижні.

— **Поворот зими.** Нагла зміна вітрів спричинила велику зміну в природі. Північно-східні і східні вітри виперли південно-західні вітри зпад Европи і нанесли стільки полярного зимна, що в цілій Европі настала знову зима. В ночі зі суботи на неділю в цілій Польщі і Німеччині стали падати сніги при спадку температури на кілька ступнів нижче зера. У Вильні нотовано аж —9, у Львові та Кракові —3. В Карпатах упав сніг на кількадесять цм. Про морози звіщають з Румунії, а навіть з Еспанії. А проте — бузьки дикі качки й гуси та інші перелетні птиці, як повідомляють з краю, прилітають дальше. Отже весна все таки за плечима.

— **Незаконне побирання екзекуційних коштів.** Міністерство скарбу видало обіжник у справі незаконного побирання екзекуційних коштів. Невластиво побирається кошти за кожну дальшу екзекуційну чинність того самого роду, виконувану на основі одного титулу, напр. за двократне заняття або побір належитости, хоча згідно з міністерським розпорядком в такому випадку слід побирати кошти тільки один раз. Крім того міністерство звертає увагу на невластиве побирання екзекуційних коштів за переведення ліцитацій; побирається кошти від суми залеглости, а не від суми, добутої з екзекуційної продажі. Побирається теж оплати за упімнення, хоча платник заплатив залеглість перед одержанням упімнення. На випадок викриття дальших неправильностей винуваті будуть потягані до дисциплінарної відповідальности.

— **У 85-літні роковини уродин** президента Чехословаччини Т. Г. Масарика в дні 7. березня ц. р. чехословацький консулят у Львові не буде урядувати. Зате консулят буде приймати цього дня чехословацьких громадян і приятелів Чехословаччини від год. 11- до 13. вполудне в будинку консуляту при вул. Уейського 4.

— **Процес за вбивство мін. Перацького.** У пресі появилася вістка, що процес за вбивство мін. Перацького відбудеться у Варшаві в половині травня. Краківський „І. К. Ц.“ заперечує правдивість цієї вістки а каже, що цей процес в тому речинці не відбудеться.

— **Безплатні почтові скриньки для сільських громад.** Аг. Всхуд повідомляє, що польському міністру почт і телеграфів предложили меморіял у справі удосконалення почтової обслуги сільського населення. Хлібороби домагаються, щоб у почт. урядах заінставлювали безплатні почтові скриньки для сільських громад. Для сіл, більше віддалених від почтових урядів малиб задержати дотеперішний спосіб доручування кореспонденції за посередництвом громад, одначе й цю систему мають уліпшити й вона повинна забезпечити тайну переписки і певність доставки.

— **Матура абсольвентів технічних шкіл.** Польське м-ство віроісповідань і освіти видало розпорядок у справі матури абсольвентів технічних шкіл. Абсольвенти держ. технічної школи в Варшаві та 3літніх середніх шкіл, до яких приняття залежне від покінчення 6 кляс гімназії давнього типу, здають іспит зрілости для екстерністів математично-природничого типу.

— **Новий історичний роман.** Доц. д-р П. Феденко написав великий історичний роман, який незабаром вийде друком.

— **Інтерес бути українцем.** У торговельнім суді у Станиславові зареєстрували „українську фабрику дзвонів“ під фірмою „Магас і С-ка“ таукі спільники: Ізраель Ляйб Бергер, Озіяс Маркус Рот і Шимон Бергер. Дзвони, як усі догадуємось, призначені для наших церков; тому підприємці вибрали собі патріотичну фірму.

— **Львівська хроніка.** Бібліотекар дерматологічної клініки при вул. Пекарській, 34-літній Маріян Махорек утопився у власній лазенці в приступі епілепсії. — В костелі Бернардинів помер нагло 76-літній швець Люд. Метейс перед зложенням членських обітів третього чину ім. св. Францишка. — В домі громадських службовців при вул. Кушевича хтось розбив касу і забрав 120 зол., векслі та облігації.

— **Краєва хроніка.** В Перемишлі засуджено Натана Фогля на 18 місяців за кривоприсягу. — Президент м. Станиславова, п. Хованец зрезигнував, щоби стати директором львівського Банку Гіпотечного.

— **Практики пана контрольора.** Перед окружним судом у Рівному станув комісар скарбової контролі Стефан Швіц, що вславився викриванням тайних горілень, за що діставав окремі премії. Хоча ті нагороди принесли йому кількадесять тисяч зол., він не вдоволявся тим доходом і пробував збогачуватися ще при помочі провокації. Стверджено в багатьох випадках, що фляшки зі самогоном, які знаходжено у ріжних людей, були підкинені. Крім того пан контрольор натягав селян на позички, які вони боялися йому відмовити, щоб опісля не викрито у них самогону. Він радо брав також векслі з підписами селян, а векслі очевидно дисконтував, не клопочучись ними більше. Платили за нього опісля з великими коштами жиранти. Зловживання контрольора Швіца стали врешті такі голосні, що занялася ними влада. Його усунули з посади і поставили перед суд. Розправа скінчилася засудом на півтора року вязниці і на гривну 200 зол.

— **Замісць кари смерти досмертна вязниця.** Окружний суд у Станиславові розглядав справу Карла Лещака, засудженого на кару смерти за грабункове душогубство. Після першого присуду найвищий суд звелів перевести нову розправу. Другим разом суд присяжних видав знову смертний присуд. Оборонець вніс знову касацію до найвищого суду, який вправді вдержав вердикт присяжних суддів, але звелів одночасно трибуналові виміряти іншу кару. Трибунал засудив Лещака на досмертну вязницю.

— **Самогубство українця у Ч. С. Р.** Як повідомляють чеські газети, 27. м. м. виловили в ставі біля Осеку тіло закінчившого своє життя самогубством інж. Рудольфа Хропка. Покійний залишив дружину й дитину. В останніх часах був зайнятий у шахті „Когноор“.

— **Зловживання в тютюневій гуртівні** викрито в Тернополі. Крім браків у магазині на квоту кільканадцять тисяч зол. стверджено, що управитель гуртівні М. Шпімер підробляв чеки ПКО і таким чином заінкасував 8.000 зол. Його арештовано.

— **Маєток у торбі жебрака.** До жидівського шпиталю в Гродні привезли 63-літнього жебрака Герша Єліна. Недужим заопікувалася прикладково одна жидівка, заявивши готовість покрити кошти лічення до 10 днів. Тимчасом показалося, що „бідак“ мав у торбі значний маєток. Знайдено при ньому щадничу книжочку на 600 долярів, 1.300 дол. готівкою, кілька тисяч зол. і акти на гіпотечне забезпечення на 31.300 зол. Разом находилося в торбі жебрака 48.000 зол. Єлін перебуває понищо у шпиталі, бо в Гродні він не має родини. Два його сини живуть в Америці.

— **З Польщі.** В Познані викрито комуністичну організацію, якої членами були студенти університету, а навіть ученики одної гімназії. Арештовано кільканацям осіб. — В Хоржові арештовано управителя фонду безробіття Юл. Газгдзеля і касієра М. Коціка за крадіж 20.000 зол. — У варшавській фільгармонії розпочався міжнародній скрипковий конкурс при участи кільканадесятьох представників ріжних держав.

— **Крівавий вибір королеві забави.** На одній забаві в Домброві Гірничій вибирали королеву балю. Одні домагалися вибору одної панни, другі іншої. Коли вибрано своячку аранжера забави, 25-літнього Зиг. Стаха, прийшло до бійки. Противники його, покидаючи забаву, кинулися на Стаха і один вдарив його кріслом по голові, а хтось інший вбив йому ніж у груди. Стах згинув на місці. Трьох учасників забави, яку влаштував спортовий клюб „Оржел“ арештовано.

— **Чудом уратувалися від смерти.** Як повідомляють з Ню-Йорку, п-на Ірина Тарнавська, донька нюйорського українського католицького душпастиря, діяльна наша громадянка в Шикаго, а тепер у Ню-Йорку, заявила незвичай-

прикрого випадку, коли серед страшної хуртовини вертала автом з відчиту Тетяни Чернавіної про відносини в Совітах. Вже недалеко дому зударилося авто з возом електричного трамваю. Авто було цілковито розторощене, пані Торнавську відвезено до шпиталю майже непритомну, але після того, як прийшла до себе, показалося, що вона не потерпіла ніякого каліцтва, лише сильно потовклася. Після першої шпитальної помочі приїхала до дому і тут приходить до сил. На жаль п-на Торнавська не буде могти займатися виставою народнього мистецтва, що його улаштовує тепер в Ню-Йорку та в сколиці С. Северина, а її поміч була дуже вважна в Гренд Сентрал Пелес і в домі української школи при 7-ій вулиці в Ню-Йорку.

— **В обороні Софійського Собору,** який мають намір розібрати большевики, видрукував у „Таймсі" статтю англ. архітект Вілієм Мільнер. Каже він, що уряд може у своїй державі робити все, що йому до вподоби, але є такі пам'ятки мистецтва, які слід було би зберегти для майбутніх поколінь. До них належить саме Софійський Собор у Києві.

— **„Карпатський Карло Мор".** Під таким заголовком принесла віденська „Нає Фрає Прессе" ч. 25312 з 1. березня обширну рецензію на повість чеського письменника Івана Ольбрахта „Микола Шугай". Повість появилася в німецькому перекладі п. з. „Дер Райбер Ніколя Шугай" (Ферляг Р. Піпер унд Ко, Мінхен).

— **Пара залюблених вискочила з літака.** З Базелю повідомляють про подвійне самогубство, що пригадує недавну добровільну смерть двох американок в Англії. Один 23-літній вчитель з Левзену (Швайцарія) вибрався з 23-літньою приятелькою з базельського летовища пасажирським літаком на прогульку. Буяли в повітрі з годину, аж врешті дівчина отворила нагло двері кабіни і скочила в долину. За нею вискочив її товариш, заки пільот устиг йому перешкодити. Літак вернувся негайно на летовище і пільот повідомив поліцію. Незабаром знайдено розбиті жахливо трупи самогубів. Наслідком сильного розгону їхні тіла врилися на 30 цм. в землю.

— **Різні вістки.** Морська комісія американської палати представників народу майже одноголосно висловились за тим, щоб укріпити морську базу в околиці Панамського каналу. Визичують на це 38 міл. дол.— У Ріо де Жанейро відкрили організацію, що приготовляла терористичні акти; арештували 230 осіб. — Остання відлига в околиці Парижа спричинила, що вода у Сені значно підіймається, але не лякаються повені. — Суд у Фонтенеблью засудив на 6 місяців вязниці внука славного маляра Міле за фальшиві копії відомих образів, які продавав як оригінали. — У Льондоні помер у 70 р. життя російський публіцист І. В. Шкловський, відомий під псевдонімом Діонео. — Паризький денник „Еко де Парі" розписав анкету, чи жінки мають дістати виборче право; покищо більшість голосів (голосують теж жінки) є проти.

— **Дивний заповіт.** У часі похорону відомого богача, але дивака, крім нотаря і якогось чужого чоловіка, нікого більше не було на похороні, бо небіжчик не тішився великою симпатією, при чому погода була фатальна. Коли отворили заповіт виявилось, що ціле майно припадо чоловікові, що йшов за похороном крім нотаря. Відшукали цього чоловіка і вручили йому спадок. Коли його спитали, чому взяв участь у похороні, сказав, що йшов безцільно перевіряючи непромакальність убуви з підошвами і обцасами з гумової фірми Берсон - Окна.

ДИВОГЛЯДИ.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ЩАСТЯ.

Француз Тут, мешканець міста Сардін в околиці Бордо, має рекордове щастя у льотерії. Він купив по одному льосові з кожного випуску і виграв по черві раз 100.000 фр., двічі по 10.000 фр., раз 25.000 фр. і тричі по 1000 фр.

—o—

Із судової салі.

СПРАВА КООП. „НАРОДНІЙ ДІМ" У ЛУЦЬКУ ПЕРЕД СУДОМ.

27. лютого ц. р. в карно-адміністраційному відділі луцького окружного суду відбулася друге розправа з відклику членів управи кооперативи „Український Народній Дім" у Луцьку на постанову луцького старорства, якою членів управи пп. В. Островського, Ос. Сакаля і Ев. Петриківського покарано по 40 зол. кожного з одночасною конфіскатою грошей на користь місцевого „Сероцінька". Згаданих членів управи покарали за те, що буцімто переводили недозволену збірку грошей на будову „Нар. Дому", а в дійсности продавали видану кооперативою поштову картку, роботи арт.-маляра п. Фортуха. Цікаво, що, як свідчать судові акти, староство видвигнуло цю справу з зарядження б. начальника відділу безпеки при воєвідському уряді Вайніча, який пропонував сконфіскувати всі гроші, себто й ті, які олержано з продажі карток ще до нового закону про збірки з дня 15. III. 1933 р.

На першій розправі в осени м. р. оборонцем виступив пос. д-р Ст. Біляк. Суд домагався від обвинувачених виявлення „зібраної" суми, але вони відповіди не дали, заявляючи, що збірки не робили, а тому й збіркових грошей кооператива не має. Суд постановив справу відложити, добути дані про гроші, одержані з продажі карток, і зажадав від Українбанку в Луцьку витягу з конта кооперативи.

На розправі 27. II. д-ра Ст. Біляка не було. Не ставився й п. Сакаль. Перший зізнавав п. Петриківський, плутаючи, відпекуючись і скидаючи вину на інших.

Оборона справи припала п. В. Островському, який, будучи ще семинаристом, працював на феріях у суді, як помічник секретаря. У 15-хвилинній промові п. Островський, покликуючись на закон з 15. III 1933 р. і пресовий розпорядок генер. комісаря східних земель з 1919 р., докладно проаналізував усі докази обвинувачення й навів цілу низку порівнянь, чим цілковито збив ці докази. Після того прокуратор зрікся обвинувачення і суд **звільнив членів управи від вини й кари.**

Проте півторарічна тяганина дуже шкідливо відбилась на кооперативі і вона опинилася тепер у стані ліквідації. Отже мета ініціятора справи осягнена.

Луччанин.

З нових видань.

Улас Самчук: „ГОРИ ГОВОРЯТЬ". Роман у 2-ох частинах, ст. 162. Чернівці. 1934. Бібліотека „Самостійної Думки". Накладом автора.

Від кількох літ друкує Самчук свої повісті й оповідання по журналах. Щойно минулого року вдалося йому видати окремі книжки, зате відразу три. Ота остання, що дійшла до нас аж тепер, могла би мати на собі вже знак 1935. року. Фрагменти з неї, видруковані раніше, не піддавали думки, що вони належать до більшої цілости.

Цим разом маємо перед собою гуцулів — їх боротьбу за кохання та батьківщину. Знаємо ці вівічні конфлікти наших гуцулів, гордих і непрактичних, загонистих, палких і вразливих. Найближчі приятелі стають непримиримими суперниками через дівчину, найближчі сусіди до смертними ворогами через землю, найталановитіші легіні та найбагатші бадіки зводяться нінащо через горілку.

Починається повість Самчука відомим мотивом: боротьбою двох легінів за одну дівчину; горілка грає тут незаступну ролю; вона розбурхує пристрасти і допомагає формам гостинности, що не тратять своєї обовязкової сили навіть супроти ворогів: за чаркою найлекше зводити порахунки. Знаємо конфлікти, довкола яких обертається бідне життя гуцулів на тлі пребагатих гір, а проте Самчук умів оповідати про них інакше, ніж досі. Обривисті, нервові речення передають енергію та рішучість синів гір, що вміють, коли треба, від слова перейти до вчинку і вміють стримувати важкий віддих обурення та ненависти. Сцени залицяння — своєрідної верховинської ідилі та завзятущих розпрев мають свою силу і запах наших гір.

Ось нові два мотиви: роман гуцула з мадяркою та участь гуцулів у всесвітній війні. Нераз бачили ми гуцулів, що під впливом чужої культури підтягались на вищий щабель освіти; чужинці могли вважати їх „своїми", не підозріваючи ні їх расових ні національних ознак. Неодна чужинка була захоплена струнким, сміливим, гордим та інтелігентним гуцулом. Самчук дуже добре передає збентежену поведінку молодої мадярки, що відчуває потребу сповідатись перед сильним мужчиною, в якому відчуває інстинктовно біольогічну силу. Монольоги Кіті перед мовчазним гуцулом краще змальовують її вдачу та духовий стан, ніж могли би це зробити загальна характеристика від автора.

Повість „Гори говорять" має ту прикмету, що залишає перед нами всі можливості, не зачиняючи їх відразу у характеристиці осіб і подій. Герої не виступають перед нами зовсім виразно; гуцули мало різні один від одного, але читач цікавиться більше подіями, ніж особами. Коли рівняти „Гори" говорять" з „Волинню" та „Марією" то акція тут сильно пожвавлена; автор поклав більше ваги на анекдотичний бік і через те зєднає собі нових читачів, що досі не могли найти смаку у чисто психольогічних малюнках.

„Месть верховинця" та споріднені з нею спроби наших оповідань з гуцульського життя на межі популярної сенсації — майже не істнують пині як лектура: Федькович — на жаль — нині вже лектура для школи та для літературознавців; „Тіні забутих предків" — страва для смакунів терпка, повна гіркоти. Таких повістей як Самчукова треба нам багато передовсім тому, що ваталі повістей не маємо. Гуцули, яких так раде оглядаємо на вакаціях, разом зі своїм побутом і чудовими горами, страшенно мало розбуджують уяву наших авторів — збуденніли чомусь наші верховинці для них, як усе те, що бачать довкола себе.

Самчук дав доказ, що т. зв. побутовщина не належить до тем складених до архіву. Коли писати так побутові малюнки у старій манері, бліді копії нашого наївного реалізму, то ясно, що тема тут ні при чому. У повісті Самчука відчуваєте хвилинами його власне захоплення сюжетом і з цього захоплення залишається те тепло що обновляє давно захололу форму. Подивляємо теж сміливу спробу торкнутись воєнних подій так, щоб не забути за своїх героїв. Досі мало хто з наших авторів, що пишуть патріотичні речі пробував відтворити ті моменти, коли підчас останньої війни у селянах прокидалась національна свідомість під впливом воєнних подій.

З погляду композиції не зовсім щасливо дає собі Самчук раду, коли веде оповідання від першої особи. Мусимо невпинно пригадувати собі, що він не Самчук, а Покан і часом дивуватись звідки він те все знає, коли не міг там бути.

Мова Самчука багата, соковита, не штучна, — стиль звязкий. Лише сям-там трапляються огріхи проти літературної мови: „Ясіню" зам. Ясеню, „каміню" зам. каменю, правопис за гірковою вимовою „витерає" зам. витирає, „заперає" зам. запирає, „доберається" зам. добирається, „беспечно", „беспеременно" зам. безпечно, безперечно; „стрібки", „стрібати" зам. стрибки, стрибати; ця „біль" (рос.) зам. цей біль, „потрава" (поль.) зам. страва; „розважати" (поль.) у значінні роздумувати, „щуплий" (поль.) стрункий, „відніcся" (поль.) скептично зам. поставився, „ляноситься в порожнечу" зам. підіймається; „старшина оказується (поль і рос.) був свідомим українцем" зам. показується; „доносилася (поль.) музика" зам. доходила, „урядування на (рос.) мові", зам. у мові. Є теж кілька речень із дуже прикрим впливом чужомовної канцелярщини, як напр. „прибуття (!) нових гостей урвало розмову" зам. коли появились (прийшли) нові гості..., „знайдено ними трьох своїх свідків" зам. вони знайшли; „з прибуттям (!) пса"; „Розенкранца після належного оплакання усім жидівством... поховали", зам. коли всі жиди якслід поплакали над гробом Р...; „роздача хліба продовжувалася аж до полудня слідуючого дня" зам. хліб роздавали аж до полудня другого дня; „проситься всіх вставати" зам. просять; „ранок досягнув (!) нашої яскині значно пізніше, ніж йому це належало (!) зробити" зам. ранок дібрався до нашої печері куди пізніше, ніж можна було сподіватися; „справа одначе стояла" зам. одначе справа... і т. д. і т. д.

Книжка видана бідненько.

м. р.

—o—

СПОРТ.

СВЯТО РОЗДАЧІ НАГОРОД МИСТЦЯМ ЗАПОРІЖСЬКИХ ІГРИЩ.

В неділю 3. березня відбулося свято роздачі нагород мистцям Запоріжських Ігрищ які відбулися у Славську в днях 10. — 17 лютого ц. р. в салі „Руського Касина" в год. 22. зібралися спортовці-змагуни, представники фірм, які уфундували нагороди та багато молоді. Свято відкрив короткою промовою заст. голови У. С. С. інж. Іван Зубенко, звертаючись до уставлених у два ряди змагунів, що брали участь у Запоріжських Ігрищах. У своїй промові він підчеркнув, що змагання ті відбулися в 20-ті роковини великих змагань — вимаршу Українських Січових Стрільців. Дякуючи представникам установ та фірм, які уфундували нагороди, приступив промовець до роздачі поодиноким клюбам та змагунам нагород і дипльомів.

I. Нагороду за перше місце здобув Карпатський Лещетарський Клюб. Це бронзова плякета роботи арт. Коверка, яку ми оглядали на виставі У. С. С. Цю нагороду уфундувала українська кооперація.

II. нагороду — чашу, яку уфундувала українська фабрика кілків „Лендра", здобув клюб ім. сотника Федя Черника.

III. мальовничу нагороду — дереворит роботи арт. Коверка, що зображує три голови українських вояків, уфундовану виданцем „Готові", здобув У. С. С. К.

IV. нагороду — статуйку лещетаря, уфундовану фірмою „Сільпа", здобув Спортовий Клюб „Плай".

Окрім цього роздано ще нагороди за індивідуальні осяги поодиноких змагунів. За 1. місце в бігу на 16 км. дістав нагороду змагун Бойчук Микола з Ворохти. За біг на 8 км. дістала нагороду змагунка п. Рожанковська Нуця і п. Дмоховська Дора (лещети, уфундовані коопер. „Пласт").

По роздачі нагород поодиноким клюбам роздано ще дипльоми за найкращі місця таким змагунам: Жінки: Рожанковська Нуця, Дмоховська Дора, Маковей Ірина, Шухевич Ірина, Рогожа Марія, Коренець Марта. Мужчини: Бойчук Микола, Сліпко Володимир, Коваль Богдан, Рибачек Роман, Врецьона Володимир, Бучацький Роман, Марушак Володимир, Левицький Володимир, Павлюх Богдан, Рожанковський Ярослав, Мартинович Орест, Хамула Богдан, Пелюшак Володимир, Лупаца Омелян. По кожній нагороді публика вітала змагунів оплесками, а орхестра „тушом".

Після роздачі нагород прийняті змагуни-спортовці та запрошені гості бавились до білого ранку. Слід завважити, що ціла імпреза відбулася без алькоголю. Замість його подавано безалькоголеве пиво „Туруль".

УКРАЇНЕЦЬ У МІЖНАРОДНІХ ЛИЖВАРСЬКИХ ЗМАГАННЯХ

У міжнародніх лижварських змаганнях у Празі 23. і 24. м. м. уперше взяв участь і наш молодий земляк з Черновець (Буковина) Р. Турушанко. Біг Р. Турушанка відзначався, що також зазначує і чужа преса, спідністю і красотою рухів та елеганцією. На недавньому конкурсі в Румунії Турушанко мав усі підстави для того, щоб дістати першу нагороду. Одначе з мотивів національних — він свідомий українець — дістав другу премію. Перша була поділена Горошові. В Празі-ж Турушанко заняв 3-е місце, а мистець Румунії Горош — 6-е. Таким чином Турушанко на міжнародніх змаганнях дістав повну сатисфакцію за заподіяну йому кривду в Румунії.

ПОПИС ЖИДІВСЬКОГО РУХАНКОВОГО Т-ВА „ДРОР" У ЛЬВОВІ.

В неділю 3. п. м. в салі кінотеатру „Колісей" у Львові відбувся руханковий попис жидівського рух. т-ва „Дрор". У пописі брали участь: доріст і члени Т-ва. Вправи, опрацьовані дуже солідно, дали глядачам досить широку змогу запізнатися з програмою праці Т-ва. На підчеркнення заслуговують вправи членів на driчку, ритмічна руханка учениць, вправи булавами і молотами та прорух доросту. Слабше випали вправи на коні та скрині, в яких вибивалися лиш одиниці. Зокрема підготова веж була слабонька. Взагалі загальне враження попису було добре, але організація порядку на салі моглаб бути краща.

Р.

Нові книжки й журнали.

Kamil Krofta: DER GEISTIGE FÜHRER SEINER NATION. Prag 1935. Стор. 20, ф. 8-о.

Листування Редакції.

Вп. Ю. Е. О., Станиславів: Оба спомини ж Стрільцини помістимо за 2—3 тижні, як скінчимо друк спомин пок. Е. Олесницького.

„Просвіта" — це перший і найкращий вартовий українського духа. Спішіть з „Даром Просвіті".

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича:

Дрогобич:
5. III. „Серед бурі".

Самбір:
6. III. „Княжна чардаша".
7. III. „Бешкет у раю".
8. III. „Катерина".
9. III. „Тричі повінчані".
10. III. „Серед бурі".

Великий Міський Театр

Вівторок, 5. III. год. 7·30 веч. „Крик".
Середа, 6. III. год. 7·30 веч. „Перепровадження". Премієра.

Театр Ріжнородностей.

Вівторок. 5. III. год. 7·30 веч. „Мій коханий дурнику".
Середа. 6. III. З причини ґенеральної проби нечинний.

Концертове Бюро Тірка:

у Львові, вівторок, 5. березня: Деля Ліпінская. Одинокий вечір пісеньок і пародій.
В Перемишлі, 9. ц. м.

Кіна.

АДРІЯ: „Пожежа над Волгою" та додатки.
АПОЛЬО: „Для тебе співаю" (з Ів. Кепурою).
АТЛЯНТИК: „Сестра Марта шпіонок".
ВАНДА: „Прощання зі зброєю" та Шерльок Гольмс.
ҐРАЖИНА: „Юдіка пісня мадярської пущі" та „Спортова парада в Ленінграді".
КАСІНО: „Фрайляйн Доктор".
КОЛІСЕЙ: „Сповнені мрії" та ревія „Все вперед!"
КОПЕРНИК: „Петрусь" із Фр. Ґаль і „Фліп і Флап у країні забави".
МАРУСЕНЬКА: „У 80 хвилинах довкола світа", „Двобій зі смертю".
МІРАЖ: „Чар віденського вальса".
МУЗА: „Шпіон ч. 13".
ПАЛЯС: „Вероніка". (Франціска Ґаль).
ПАН: „Тепер і завсіди", „Цілуй мене ще".
РАЙ: „Ніч чудес" (людська драма), вперше у Львові.
СВІТ: „Ніч чудес" (людська драма), вперше у Львові.
СОНЦЕ: „Шанґай-експрес" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Пісня козака" (Хозе Мохіка), ревія „Шаління сімки".
УТІХА: „Кінг-Конгів син", ревія: „Прощай, коханий Львове!"
ХИМЕРА: „Спокуса діявола". (Хозе Мохіка).

Закордонне радіо.

Вівторок, 5. березня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 19·15 Легка музика спів, 19·50 „Дер Альтанкер" нар. песа зі співом, 22·10 „Це все вже будо" оп. жарт на тему „Пімста дилика", **Братислава** (298,8) 17·05 Пісні ріжних народів, **19·30 Українські пісні виконає Остапчук-Лазаманова, Брно** (325,4) 18·20 Пісні. **Кошиці** (259,1) 18·00 Для Закарпаття, **Праґа** (470,2) 10·15 Симф. концерт. 17·30 Тріо. **Праґа II.** 14·35 Славні оп. арії, **Гал·н** (410,4) 20·10 Концерт фін. пісень, **Париж** (1648) 13·15 Легка музика, 21·45 Театр. вечір, **Берлін** (356,7) 12·00 Легка музика, 16·00 Конфеті, карнав. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·30 Пісні Вольфа та Брамса, 17·45 Виступ кор. бельгійського тріо, **Бреслява** (315,8) 15·10 Спів, **Будапешт** (550,5) 13·00 Концерт, 20·00 Сольо на віолі да ґамба, **Мілано** (368,6) 11·30 Популярна музика, 13·00 Тріо, 20·45 „Адо Джовінеца" оп. Пієтрія, **Рим** (420,8) 17·15 Легка музика.

Середа, 6. березня 1935.

Відень (506,8) 15·20 Забави для дітей, 17·05 Концерт хору а капеля, 20·05 Симф. концерт, **Брно** (325,4) 18·15 Сучасні чеські пісні, **Кошиці** (259,1) 17·30 Для Закарпаття, **Праґа** (470,2) 12·35 Сальонова муз., 20·00 Академія в честь през. Масарика, **Париж** (1648) 20·30 Фр. поезія XIX ст., 21·00 Камер. концерт (музика, спів, рецитації), **Білгород** (437,3) 13·15 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 14·15 Форт., 15·15 Невідомі інструменталісти, 18·30 Музика, спів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15·15 Дитячі пісоньки, 18·30 Дві сонати Генделя, **Мюнхен** (405,4) 17·30 Сюїта д-дур на скрипку і форт., **Штутґарт** (522,6) 17·30 Форт. (Шуберт, Шуман, Брамс, Реґер) 18·30 Пісні в супр. лютні, **Будапешт** (550,5) 19·30 „Марта" оп. Фльотова, **Мілано** (368,6) 19·10 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·05 Квінтет, 21·00 Опера.

Львівське радіо.

Вівторок, 5. березня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практичні вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Оп. фантазії й арії в ґр. пл., 12·50 Хвилина для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·00 Концерт, 13·45 З ринку праці, 13·50 Експорт, 13·55 Біржа, 14·00 Легка муз. в ґр. пл., 15·45 Імпресії, муз. репортаж, 16·00 Листи від дітей, 16·45 Пісні в супр. форт., 17·00 Скринька ПКО, 17·15 Концерт трубної орхестри, 17·50 Про водництво та прошацтво дітей, 18·00 Арії та пісні в супр. форт. 18·15 Фільм. фрагмент в опр. Юр. Тепи, 18·30 Рекл. концерт, 18·45 Концерт муз. хору, форт., 19·15 На службі милосердя, 19·25, 19·30 Спортові вістки, 19·35 Скрипка, форт., 19·50 Фейлетон, 20·00 Муз. авд., 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 „Кльонки" селянський карнавал, 22·00, 22·45 Танкова музика, 22·30 Бюро студій розмовляє зі слухачами.

Середа, 6. березня 1935.

6·30 Ранішня авдиція, 7·50 Практичні вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Камер. секстет, 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·00 Популярна музика в ґр. пл., 13·50 Експорт, 13·55 Біржа, 15·45 Концерт орхестри, 16·30 Зі світа дівчат: Клюб, якого досі не було, 16·45 Сальон. музика з ґр. пл., 17·00 Боротьба зі старістю, 17·15 Китиця шл. нар. пісень — хор, 18·00 П'ятнадцять хв. старої музики, ґр. пл., 18·20 Вес. скеч: „Нетактовна людина" на осн. Мольнара, 18·30 Почт.-техн. скринька, 18·40 Культ. і мист. життя, 18·45 Пісні (Квятковська сопран) у супр. форт., 19·15 Славсько, сонце на снігу, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Трансм. з Познаня: Твори на віолю д'аморе в виконанні Ів. Раковського, 19·50 Ґутірка, 20·00 Оп. фраґменти, 20·15 Міцкевичівський вечір, 20·45 Веч. денник, 20·50 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Фраґм. із поеми Каспровича: На горбі смерти, 21·40 Спів (Корвін-Шимановська) в супр. форт., 22·15 Концерт творів нагороджених на конкурсі П. Р.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·22·— зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон —·—, Париж 34·96·—, Берлін 212·90, Цюріх 171·65, Голяндія без трансакцій, Праґа 22·09, Італія 44·50, Нюйорк кабель 5·23, Нюйорк чеки без трансакцій.

Золото: Доляри 8·88—8·91, Франки фр. 34·20—34·50 Дукати 81·30—81·80, Корони, 35·60—36·20, Рублі 46·50—46·40.

Срібло: Корони австр.: 0·36 — 0.37, Фльорени: 0·95 — 0·95, Рублі: 1·25 — 1·52.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 2. березня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 кг. масла франко маґазин	2·50 зол
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	2·80 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло звишкова, на молоко сильна, на сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 2 березня ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахо-масарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Молоді кури	1. кл.	за 1 кг.	1·00 зол
Старі	„	„	0·80 „
Годовані качки	„	„	1·10 „
Годовані гуси	„	„	0·95 „
Індики	„	„	1·00 „
Індички	„	„	1·10 „
Пантарки	„	„	1·25 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

ОПОВІСТКИ.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": **На Рідну Школу** п. Стефан Кужиль, Побужани 5 зол.; п. Марія Рубчак, Калуш, замісць квітів на могилу бл. п. Ереста Гарматія зол. 15·—; Др М. Кондрат, Турка н/Стр. складає замісць бажань з нагоди вінчання п. Оксани Мартиновичівної з д-ром М. Поповичем в Старій Солі 1 зол. — **На шкільну оплату для вбогих учеників** Др. Т. Соневицький, Старий Самбір 5 зол.

З нагоди свого вінчання з панною Марусею Яновшковою в Празі дня 3. III. ц. р. зложив п. Волод. Кулієвич на пресовий фонд „Діла" зол. 10·—, на Просвіту зол. 20·—, на Рідну Школу зол. 20·—, на українських інвалідів зол. 20·—, для С-ни вдів і сиріт по укр. борцях зол. 20·—, разом зол. п. 90·—.

Як один з Яворівців складаю зол. 10·— на допомогу голодуючій Яворівщині та взиваю всіх Яворівців розкинених по Львові і краю прийти єї негайно з допомогою, чим дасьте доказ свого патріотизму та гордости. **Осип Угрин.**

Товариські сходини Вп. Членів Т-ва „Учительська Громада" відбудуться в середу, 6-го березня ц. р. в год 6-ій попол. в домівці Товариства, при вул. Чарнецького 26. У гутірці візьме участь Вп. П. Др. Смішко, що розкаже дещо зі своєї подорожі по УССР. — Управа львівської філії „Учительської Громади".

Відозва. У Новосілках Дидинськи пов. Добромиль, селі експонованім, дуже загроженім, яке є осідком збірної громади — жменька українців (100 душ 1/3 всього населення) мусіла розпочати в 1934 р. перебудову старої церкви. Лиш завдяки приватній жертволюбивости — бо заходи у справі колекти не мали досі успіху — виконано половину роботи, а дальшу призначено на 1935 р.

Однак несподівано велике нещастя стрінуло цю жменьку наших вірних. Страшний буревій в ночі 25. січня ц. р. зірвав дах церкви і знищив багато матеріялу спричинюючи тисячні страти. Нещастя для бідних людей велике, тяжка їх журба.

У цьому нещастю звертаються вони до всіх відданих своїй Церкві і Нації патріотичних сердець, до П. Т.: Духовенства, Інтеліґенції, Міщан, Селян, Кредитових установ, Кооператив, Читалень і інших і кличуть: Порятуйте і поможіть ласкавими жертвами. Нехай ніхто не відложить цеї просьби без жертви на святу ціль памятаючи, що доти наша земля доки осінюють її тіни з хрестами наших церков. І чим більше лихоліття — тим більший обовязок усіх масовою дрібною жертвенністю підпомагати загроженій рідній станиці. Збережені від заглади залишаться вони живим памятником незломною у боротьбі теперішнього українського покоління.

За ласкаві жертви Бог нагородить сторицею! За комітет відбудови: о. Иосиф Маринович, парох. Жертви слати на адресу: Гр.-кат. Уряд парохіяльний в Війську (Hujsko) п. Dobromil, (для дот. Новосілок дид.).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Фортеляни, короткі, найновші моделі, як нові, по низьких цінах, продає Ганак, вул. Пілсудського 21. перший поверх. 63/27 3—4

Практиканта шукаю до склепу. Тарнавського 85, Гудз. 1066 1—

Надійшли з Парижа нові моделі корсетів „Tullex". Маґазин корсетів „Маґдожата", Львів, Баторія 34. 21/56 1—

На карнавал смокінґи, фраки, звичайне. Ціни низькі. Коллонтая 10, тел. ч. 215-37. 1065 1—

ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 5 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 480·—
„ „	1/2	250·—
„ „	1/4	130·—
„ „	1/8	70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.